

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 22 ΜΑΪΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α'

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Πώς αντιμετώπισαν τη ναυμαχία του Ναυαρίνου (8/20 Οκτωβρίου 1827) οι Έλληνες, ο Σουλτάνος και οι Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής;

Μονάδες 10

A.1.2. Ποια μέτρα πήραν μη δικτατορικά κράτη της Ευρώπης, μιμούμενα τις Η.Π.Α., για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 1929;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Η Κύπρος παραδόθηκε από τους Τούρκους στους Άγγλους με τη Συνθήκη των Σεβρών.
- β.** Τα Δωδεκάνησα ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα το 1948.
- γ.** Ο Δημήτριος Υψηλάντης διατύπωσε έντονες επικρίσεις για το «ψήφισμα της υποτέλειας».
- δ.** Με τις ενέργειες του Αλέξανδρου Σβώλου συγκλήθηκε η διάσκεψη στο Λίβανο.
- ε.** Μεταξύ της Σοβιετικής Ένωσης και του καθεστώτος του Κεμάλ υπεγράφη Σύμφωνο Φιλίας το Μάρτιο του 1921.

Μονάδες 10

A.2.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

α. Ανατολικό Ζήτημα

β. «άψογη στάση»

γ. Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών (Ε.Ο.Κ.Α.)

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

α. στα αίτια των Βαλκανικών πολέμων,

Μονάδες 15

β. στο περιεχόμενο της συνθήκης με την οποία τερματίστηκε ο Α΄ Βαλκανικός πόλεμος.

Μονάδες 10

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Εκείνη την άνοιξη και το καλοκαίρι τα γεγονότα είχαν εξελιχθεί ταχύτατα. Τμήματα της οθωμανικής Μακεδονίας έδειχναν έτοιμα να πέσουν στα χέρια είτε της Ιταλίας (που είχε πολεμήσει εναντίον της αυτοκρατορίας με αντικείμενο την Τριπολίτιδα) είτε των Αλβανών εξεγερμένων, οι οποίοι απαιτούσαν ν' αποκτήσουν δικό τους κράτος. Αυτή ήταν ίσως η μοναδική απειλή που μπορούσε να κάνει τα βαλκανικά κράτη να ομονοήσουν, και μέσα σ' ένα διπλωματικό ανεμοστρόβιλο το Μαυροβούνιο, η Σερβία, η Βουλγαρία και η Ελλάδα υπέγραψαν μια σειρά από διμερείς συμφωνίες και αποφάσισαν να επιτεθούν τον Οκτώβρη εναντίον των Οθωμανών.

(Mark Mazower, *Θεσσαλονίκη. Πόλη των φαντασμάτων*, Μετάφρ. Κ. Κουρεμένος, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2006, σελ. 352.)

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

Συνθήκη Λονδίνου

Άρθρον 2

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Αυτοκράτωρ των Οθωμανών εκχωρεί προς τας Αυτών Μεγαλειότητας τους Συμμάχους Ηγεμόνας πάσας τας επί της ευρωπαϊκής ηπείρου εδαφικάς εκτάσεις της Αυτοκρατορίας Αυτού προς δυσμάς, γραμμής αρχομένης από της επί του Αιγαίου πελάγους Αίνου μέχρι της επί του Ευξείνου Πόντου Μηδείας, εξαιρουμένης της Αλβανίας.

Άρθρον 4

Η Αυτού Μεγαλειότης ο Αυτοκράτωρ των Οθωμανών δηλοί ότι εκχωρεί εις τας Αυτών Μεγαλειότητας τους Συμμάχους Ηγεμόνας την νήσον Κρήτην και ότι παραιτείται υπέρ Αυτών πάντων των ων εκέκτητο¹ επί της νήσου ταύτης κυριαρχικών και άλλων δικαιωμάτων.

1. των ων εκέκτητο: όσων ήταν κύριος, όσα κατείχε

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

α. στις απαιτήσεις του Στρατιωτικού Συνδέσμου (1909),

Μονάδες 15

β. στον τρόπο με τον οποίο επιβλήθηκε ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος και στις πολιτικές συνέπειες που άμεσα προέκυψαν.

Μονάδες 10

ΚΕΙΜΕΝΟ

Στο πρόγραμμα του Στρατιωτικού Συνδέσμου, δεν υπάρχει σημείο που να δείχνει ότι πίσω από τις ξιφολόγχες κρυβόταν η επαναστατημένη αστική τάξη. Οι αξιωματικοί:

[...]

- απαιτούσαν, πάντως «όπως ο τε Διάδοχος και οι Βασιλόπαιδες απόσχωσι¹ της ενεργού και διοικητικής εν τω στρατώ και τω ναυτικώ υπηρεσίας».
- υπέβαλαν «την παράκλησιν όπως εν τω μέλλοντι ο Βασιλεύς (...) απαιτή ίνα οι Υπουργοί των Στρατιωτικών και των Ναυτικών προέρχωνται εξ ανωτέρων αξιωματικών».
- εκδήλωναν τον «πόθον (...) όπως η Διοίκησης της χώρας καταστή χρηστή και έντιμος, όπως η Δικαιοσύνη απονέμηται ταχέως μετ' αμεροληψίας και ισότητος, (...) όπως η Εκπαίδευσις του Λαού καταστή λυσιτελής² διά τον πρακτικόν βίον και τας στρατιωτικές ανάγκας της Χώρας, όπως η ζωή, η τιμή και η περιουσία των πολιτών εξασφαλισθώσιν και τέλος όπως τα οικονομικά ανορθωθώσι, λαμβανομένων των απαιτουμένων μέτρων προς λελογισμένην διαρρύθμισιν των εσόδων και εξόδων του Κράτους (...)»

1. απόσχωσι: απέχουν

2. λυσιτελής: ωφέλιμη

(Γ. Δερτιλής, *Κοινωνικός μετασχηματισμός και στρατιωτική επέμβαση 1880-1909*, σελ. 186-187.)

ΟΛΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.30' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Δ' ΤΑΞΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 21 ΜΑΪΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1 Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- α.** Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος απαίτησε την αναδιοργάνωση του στρατού και του στόλου και τη γενικότερη ανανέωση της πολιτικής ζωής.
- β.** Το Μάιο του 1913 υπογράφηκε αμυντική συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας.
- γ.** Η Βουλγαρία στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο τάσσεται στο πλευρό της Αντάντ.
- δ.** Ο Πρόεδρος των Ενωμένων Πολιτειών Αμερικής Φραγκλίνος Ρούζβελτ εφαρμόζει την οικονομική πολιτική του *Νιου Ντηλ* για την έξοδο από την οικονομική κρίση.
- ε.** Οι Ενωμένες Πολιτείες και η Σοβιετική Ένωση στη διάσκεψη της Γιάλτας όρισαν τις ζώνες επιρροής τους.

Μονάδες 10

A.1.2 Ποια ήταν η εξωτερική πολιτική κατά την περίοδο της διακυβέρνησης του Καποδίστρια (1828-1831);

Μονάδες 14

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1 Ποιο είναι το περιεχόμενο των παρακάτω συνθηκών;

α. Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920).

Μονάδες 7

β. Συνθήκη της Λωζάνης (24 Ιουλίου 1923).

Μονάδες 7

A.2.2 Ποιο είναι το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων;

α. Παλινόρθωση.

β. Εγκάρδια ή Τριπλή Συνεννόηση (Αντάντ).

γ. Ανακωχή των Μουδανιών.

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τις πηγές που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε τους λόγους που προκάλεσαν το 1823 την αλλαγή της αγγλικής πολιτικής απέναντι στην ελληνική επανάσταση.

Μονάδες 25

Πηγή Α'

Είχε και κίνητρα εσωτερικής πολιτικής η μεταστροφή της Αγγλίας το 1823. Ο Ποτέμκιν γράφει:

«Ο Canning (Κάνιγκ) φιλοδοξούσε να προσφέρει στους αστούς, στην τάξη των βιομηχάνων, εμπόρων και τραπεζιτών, δυνατότητα για νέα αναπτυξιακά άλματα, υποστηρίζοντας απελευθερωτικά κινήματα στην Ευρώπη και την Αμερική και δημιουργώντας έτσι νέες αγορές και ευκαιρίες κερδοσκοπικών επενδύσεων και εκμεταλλεύσεων».

(Κ. Σιμόπουλου, *Πώς είδαν οι ξένοι ταξιδιώτες το 1821*, 3. 139).

Πηγή Β'

[...] Ουσιαστικές ενδείξεις ότι η στάση του Κάνιγκ θα αποδεικνυόταν φιλελληνική ήταν η φιλελεύθερη θέση του στο ζήτημα της ανεξαρτησίας των νοτιοαμερικανικών κρατών και η μεγάλη του αντιπάθεια στις πολιτικές μεθόδους και στην ίδια την προσωπικότητα του Μέττερνιχ. Αυτό το τελευταίο χαρακτηριστικό του μαζί με μια βαθιά δυσπιστία για τον ρόλο της Γαλλίας στο ελληνικό ζήτημα («οι γαλλικές ίντριγκες και η αυστριακή μεροληψία», όπως έλεγε) επηρέασαν ιδιαίτερα τη στάση του Κάνιγκ. Και φυσικά η δύναμη και ο όγκος της Ρωσίας ήταν κάτι άλλο που ο Κάνιγκ δεν μπορούσε να αγνοήσει. Συμφωνούσε με την άποψη εκείνων που ήθελαν να καταστήσουν την Ελλάδα ένα φράγμα στη ρωσική επέκταση στη Μεσόγειο. Παρατηρούσε ωστόσο: «Τι επιχειρήματα όμως να μεταχειρισθούμε για να πάρουμε τη συγκατάθεση της Ρωσίας, γνωρίζοντας ότι αυτή μπορεί να κατακτήσει την Ελλάδα και την Τουρκία όποτε θελήσει;» [...]

Τα φιλελληνικά του αισθήματα άρχισαν να υλοποιούνται μόνο σαν αποτέλεσμα της αντιφατικής και άστατης πολιτικής του Αλεξάνδρου, όταν ως υπουργός των Εξωτερικών διέβλεψε ότι η Ελλάδα θα μπορούσε να προσφέρει στην Αγγλία την ευκαιρία να θεμελιώσει πρωτεύουσα επιρροή στην ανατολική Μεσόγειο.

(*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Αθήνα 1975, τ. ΙΒ', σ. 313).

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους η γαλλική και η ιταλική πολιτική στρέφεται προς τον Κεμάλ μετά την επάνοδο του Κωνσταντίνου.

Μονάδες 25

Πηγή Α'

«Η Γαλλία ήδη είχε υπογράψει, από του Οκτωβρίου 1921, την οριστική συνθήκη με τον Κεμάλ και δεν απέκρυπτε πλέον από την Αγγλική Κυβέρνησιν τας υποχρεώσεις, που είχε αναλάβει απέναντι του Κεμάλ, όπως επιδιώξη ριζικά μεταρρυθμίσεις της Συνθήκης των Σεβρών. Ο γαλλικός τύπος εξ άλλου είχε ξεσπαθώσει υπέρ των Τούρκων. Και η γαλλική κοινή γνώμη είχε καταληφθή από ένα αδικαιολόγητον και ανεξήγητον φιλοτουρκισμόν.

Η Ιταλία, μολονότι η μεγάλη Εθνική Συνέλευσις της Αγκύρας δεν είχε επικυρώση την Ιταλοκεμαλικήν συμφωνίαν, είχε χαράξει απερίφραστα φιλοτουρκικήν πολιτικήν, και πάντως αντίθετον προς την ελληνικήν πολιτικήν της Μικράς Ασίας. Επίστευεν αύτη, πως, όπως και αν έχουν τα πράγματα, η Τουρκία απετέλει χώραν οικονομικώς πλέον εκμεταλλεύσιμον από την Ελλάδα. Και γι' αυτό ήτο αύτη αποφασισμένη να υποστηρίξη τας ενώπιον της διασκέψεως υποβληθησομένας τουρκικάς αξιώσεις, σύμφωνα προς το άρθρον 4 της Ιταλοκεμαλικής συμφωνίας καίτοι μη επικυρωθείσης».

(Κ. Ζαβιτζιάνου, *Αναμνήσεις ...*, Β', σσ. 127 – 128).

Πηγή Β'

Το Σύμφωνο της Άγκυρας ρύθμιζε τις λεπτομέρειες της οριστικής υποχωρήσεως του γαλλικού στρατού από την Κιλικία. [...]

Η γαλλική υποχώρηση στο σημείο αυτό μπορούσε να αποτελέσει προηγούμενο κατά τις συζητήσεις του μελλοντικού Συνεδρίου Ειρήνης, με το οποίο η Αντάντ προσπαθούσε να τερματίσει τον μικρασιατικό πόλεμο. Στην επίσημη επιστολή του Γιουσούφ Κεμάλ μπέη, που συνόδευε το κείμενο του Συμφώνου, ο νέος υπουργός Εξωτερικών της Άγκυρας εξέφραζε την ευχή να αντιμετωπίσουν στο μέλλον οι Γάλλοι όλα τα προβλήματα που είχαν σχέση με την ανεξαρτησία της Τουρκίας, με το ίδιο πνεύμα ειλικρινούς

φιλίας που οδήγησε στην υπογραφή του· καλούσε Γάλλους καθηγητές να εργαστούν στην τουρκική, μέση και ανώτερη εκπαίδευση και τους Γάλλους κεφαλαιούχους να αναπτύξουν οικονομικές σχέσεις με την Κεμαλική Τουρκία. Κανένα από τα παραπάνω σημεία της επιστολής δεν αναφερόταν περιοριστικά στην περιοχή της Κιλικίας.

(*Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Αθήνα 1975, τ. ΙΕ', σ. 188).

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Δεν θα αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν.
Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.**
4. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
5. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 29 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Α.1.1. Ποιοι παράγοντες είχαν ενισχύσει την ελπίδα των Ελλήνων ότι η Ρωσία θα τους βοηθούσε στον αγώνα τους για απελευθέρωση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία;

Μονάδες 10

Α.1.2. Με ποιον τρόπο οι δυνάμεις του Άξονα προχώρησαν σε διαμελισμό της Ελλάδας μετά το Μάιο του 1941;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Α.2.1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α.** Στο συνέδριο του Λάυμπαχ οι Μεγάλες Δυνάμεις τάχθηκαν αλληλέγγυοι με τη «νόμιμη» εξουσία του σουλτάνου.
- β.** Στη δεύτερη βιομηχανική επανάσταση οι νέες πηγές ενέργειας είναι η ηλεκτρική ενέργεια και το πετρέλαιο.
- γ.** Βασικός όρος της ανακωχής των Μουδανιών ήταν η αναχώρηση των ελληνικών στρατευμάτων από την Ανατολική Θράκη.
- δ.** Ο Έβρος ορίστηκε ως σύνορο Ελλάδας-Τουρκίας με τη Συνθήκη των Σεβρών.

- ε. Το Μάρτιο του 1938 ο Χίτλερ αναγκάζει την Τσεχοσλοβακία να ενωθεί με τη Γερμανία.

Μονάδες 10

A.2.2. Να δώσετε το περιεχόμενο των όρων που ακολουθούν:

- α. ανώνυμες εταιρείες.
- β. κομιτατζήδες.
- γ. Εθνικό Συμβούλιο.

Μονάδες 15

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από το πιο κάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

- α. Να αναφέρετε τους όρους του πρωτοκόλλου του Λονδίνου της 10^{ης}/22^{ας} Μαρτίου 1829 και των πρωτοκόλλων της 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 και να επισημάνετε τις μεταξύ τους διαφορές.

Μονάδες 10

- β. Να προσδιορίσετε τις επιδιώξεις τόσο των τριών Μεγάλων Δυνάμεων όσο και των Ελλήνων, τις οποίες εξυπηρετούσε η υπογραφή των πρωτοκόλλων της 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830.

Μονάδες 10

Κείμενο

Τα πρωτόκολλα της 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830

[...] Στις 22 Ιανουαρίου / 3 Φεβρουαρίου 1830, η Διάσκεψη του Λονδίνου, ύστερα από αγγλική πρόταση, διακήρυξε την πολιτική ανεξαρτησία της Ελλάδος, με το άρθρο 1 πρωτοκόλλου που υπογράφεται από τους πληρεξουσίου της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας, Άμπερντην, Μονμορανσύ Λαβάλ και Λίβεν. Το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου της 3^{ης} Φεβρουαρίου 1830 όριζε: «Η Ελλάς θέλει σχηματίσει εν Κράτος ανεξάρτητον, και θέλει χαίρει όλα τα δίκαια,

πολιτικά, διοικητικά και εμπορικά, τα προσπεφυκότες εις εντελή ανεξαρτησίαν».

Η πανηγυρική αυτή διακήρυξη της πολιτικής ανεξαρτησίας της Ελλάδος συνιστούσε διεθνή αναγνώριση ελληνικού κράτους, άρα ίδρυσή του και έναρξη της υπάρξεώς του από την άποψη της διεθνούς κοινωνίας. Η πρόοδος, σχετικά με τους αντίστοιχους ορισμούς του πρωτοκόλλου της 10/22 Μαρτίου 1829, ήταν μεγάλη και είχε σπουδαιότητα κρίσιμη. Αντίθετα, οι ορισμοί του πρωτοκόλλου εκείνου για τα σύνορα του ελληνικού κράτους αθετούνταν μερικώς με ό,τι όριζε πολύ δυσμενέστερα για την Ελλάδα το άρθρο 2 του νέου πρωτοκόλλου.

[...]

Με το άρθρο αυτό* εκπληρωνόταν ο αρχικά διακηρυγμένος σκοπός της επεμβάσεως των τριών συμμάχων στον ελληνοτουρκικό αγώνα, δηλαδή η αποκατάσταση της ειρήνης και η εξασφάλιση της ναυτιλίας και του εμπορίου στην περιοχή.

Η εκπλήρωση του σκοπού αυτού εξαίρεται και στο «Συμπέρασμα» του πρωτοκόλλου, όπου «αι τρεις Δυνάμεις συγχαίρουν αλλήλας» για το «κλείσιμο», ύστερα από τόσο μακρές και δύσκολες διαπραγματεύσεις, του Ελληνικού ζητήματος και διατυπώνουν την ελπίδα ότι η συνεργασία τους θα συνεχισθή σε παρόμοιες περιστάσεις και δεν θα παύση να συμβάλλη στην εμπέδωση της παγκόσμιας ειρήνης.

Οι Δυνάμεις έβλεπαν στο πρωτόκολλο την οριστική διευθέτηση ενοχλητικού ζητήματος. Οι Έλληνες αντίθετα έβλεπαν σ' αυτό, και ιδιαίτερα στο πρώτο άρθρο του, απλώς την απαρχή του ελεύθερου πολιτικού βίου του Έθνους. Και πραγματικά, με το πρωτόκολλο του Λονδίνου της 3^{ης} Φεβρουαρίου του 1830 τερματιζόταν η Ελληνική Επανάσταση, αλλά και άρχιζε να υπάρχει επίσημα στη διεθνή κοινωνία το Ελληνικό Κράτος.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, 1978, τόμος ΙΒ', σελ. 536-537

* (άρθρο 4)

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από τα πιο κάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε:

- α.** Στις διώξεις που υπέστησαν οι Έλληνες της Ανατολικής Θράκης, της Δυτικής Μικράς Ασίας και του Πόντου κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου.

Μονάδες 14

- β.** Στους αγώνες των Ελλήνων του Πόντου και των Αρμενίων από το 1915 έως το 1922 και στις συνέπειες που είχαν γι' αυτούς.

Μονάδες 16

ΚΕΙΜΕΝΑ

Κείμενο Α

Με την είσοδο της Τουρκίας στον πόλεμο, ο Ελληνισμός του Πόντου ακολούθησε την τύχη των Ελλήνων της ανατολικής Θράκης και της Μικράς Ασίας: εκκενώσεις οικισμών, τάγματα εργασίας, εκτελέσεις λιποτακτών, αντίποινα στις οικογένειες των φυγοστράτων. Η γεωγραφική όμως θέση του Πόντου κοντά στο ρωσοτουρκικό μέτωπο είχε σαν αποτέλεσμα να δοκιμάσει εντονότερα τις συνέπειες του πολέμου. Συγκεκριμένα, μετά τη συντριπτική ήττα της Τουρκίας στο Σαρικαμίσ (Ιανουάριος 1915), που αποδόθηκε στη συμμετοχή απίστων στον «ιερό στρατό του Προφήτη», οι Έλληνες του Πόντου απομακρύνθηκαν από τον τακτικό στρατό και τοποθετήθηκαν στα αμελέ ταμπουρού. Έτσι με το πρόσχημα της θρησκοληψίας, οι Πόντιοι, νέοι και γέροι, στρατολογούνταν αποκλειστικά πια στα τάγματα εργασίας.

Αλλά ό,τι κυρίως χαρακτηρίζει και διαφοροποιεί τους διωγμούς του Πόντου από τις διώξεις των Ελλήνων σε άλλες περιοχές είναι η οργανωμένη αντίσταση των κατοίκων του. Οι διώξεις εντάθηκαν με την έκδοση διατάγματος για την εξορία όλων των ανδρών από 16-40 ετών και τη μεταφορά

των γυναικοπαίδων στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας (15/28 Δεκεμβρίου 1916).

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, 1975, τόμος ΙΕ', σελ. 102

Κείμενο Β

«Περί τα τέλη Απριλίου του έτους εκείνου* ο μητροπολίτης Τραπεζούντος Χρύσανθος έφθασεν εις Παρισίους και την ιδίαν εσπέραν της αφίξεώς του ανέπτυξεν εις τους κ.κ. Βενιζέλον και Πολίτην το ζήτημα του Πόντου. Έμειναν σύμφωνοι να υποβληθή υπόμνημα του μητροπολίτου εις την Συνδιάσκεψιν της Ειρήνης δι' ου, χωρίς να αποκρούεται η ομοσπονδία Πόντου και Αρμενίας, να ζητήται η ίδρυσις εις τον Πόντον κράτους ελληνικού, αυτονόμου, εντελώς ανεξαρτήτου από το αρμενικόν».

Ίωνος Δραγούμη, «Το ζήτημα του Πόντου», *Πολιτική Επιθεώρηση*, 17 Ιουλίου 1920.

*(1919)

Κείμενο Γ

[...] Το ειδικό Δικαστήριο της Ανεξαρτησίας, που έδρευε στην Αμάσεια το 1921 υπό την προεδρία του Νετζατί μπέη, απασχολήθηκε με τα διακεκριμένα μέλη της ποντιακής κοινότητας. Ο αντικειμενικός σκοπός του δικαστηρίου ήταν να χτυπήσει το ποντιακό κίνημα και στα μέσα του 1921 ο Νετζατί μπέης ανακοίνωσε ότι ανακάλυψε μια «προδοτική συνωμοσία» εναντίον του τουρκικού λαού. Σύμφωνα με τις ανακαλύψεις αυτές οι επαναστάτες του Πόντου βρίσκονται σε συχνή επικοινωνία με το Γενικό Επιτελείο του ελληνικού στρατού, και είχαν προγραμματίσει έναν αντιπερισπασμό στα νώτα των Τούρκων ταυτόχρονα με την ελληνική επίθεση από το δυτικό μέτωπο. Οι τουρκικές αρχές άρχισαν να θέτουν υπό κράτηση τους Έλληνες προύχοντες που είχαν παραμείνει στα αστικά κέντρα του Πόντου. [...] Ως

ΑΡΧΗ 6ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

αποτέλεσμα 155 διαπρεπή μέλη της ελληνικής ποντιακής κοινότητας εκτελέσθηκαν με την κατηγορία ότι εργάζονταν για την ίδρυση ποντιακού ελληνικού κράτους. [...] Έτσι, πριν ακόμη από την ήττα των ελληνικών δυνάμεων στην δυτική Μικρά Ασία οι Τούρκοι κατάφεραν να εξουθενώσουν το ελληνικό στοιχείο του Πόντου.

Μελετήματα γύρω από τον Βενιζέλο και την εποχή του, Εκδόσεις Φιλιππότη, Αθήνα 1980, σελ. 461-462

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.00' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 6ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ